

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion rataverkosta, radanpidosta ja rataverkon käytöstä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion rataverkosta, radanpidosta ja rataverkon käytöstä annettua lakia. Esityksellä mukauteaan Suomen kansallinen lainsäädäntö vastaamaan Euroopan unionin neuvoston kahden rautatieliikennettä koskevan direktiivin säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan, että rautatieliikenteen harjoittaminen valtion rataverkolla säädetään toimiluvan varaiseksi. Asianomainen ministeriö myöntäisi toimiluvan silloin, kun hakijayrityksen kotipaikka ja pääasiallinen liikepaikka sijaitisi Suomessa.

Lisäksi ehdotetaan, että lain rataverkon käyttöoikeutta ja liikenteen aloittamista koskevaa säännöstä tarkennettaisiin. Ratahallintokeskus antaisi tarkemmat menettelytapaohjeet rataverkon käyttöoikeudesta ja liikenteen aloittamisesta.

Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulla osakeyhtiöllä olisi oikeus harjoittaa rautatieliikennettä ilman toimilupaa ja käyttöoikeutta enintään vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1997.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Rautatieliikenteen harjoittamisesta, radanpidosta ja rataverkon käytöstä säädetään valtion rataverkosta, radanpidosta ja rataverkon käytöstä annetussa laissa (21/1995), jäljempänä rataverkkolaki, joka tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995. Samanaikaisesti Valtionrautateistä muodostettiin osakeyhtiö sekä perustettiin liikenneministeriön alaisuuteen rautatieliikenteen viranomaistehtävien hoitamista varten Ratahallintokeskus.

Toiminnan uudelleenjärjestelyyn vaikutti osaltaan yhteisön rautateiden kehittämisestä annettu neuvoston direktiivi (91/440/ETY), jäljempänä rautateiden kehittämisdirektiivi. Euroopan unioni (EU) on pyrkinyt osana yhteistä kuljetuspolitiikkaa kehittämään rautatieliikennettä ja parantamaan sen kilpai-

luedellytyksiä suhteessa muihin liikenne-muotoihin. Tämän tavoitteen edistämiseksi neuvosto on antanut 19 päivänä kesäkuuta 1995 kaksi kehittämisdirektiiviä täydentävää direktiiviä: rautatieyritysten toimiluvista annetun neuvoston direktiivin (95/18/EY), jäljempänä toimilupadirektiivi, ja rautatieinfrastruktuurin kapasiteetin käyttöoikeuden myöntämisestä ja infrastruktuurimaksujen perimisestä annetun neuvoston direktiivin (95/19/EY), jäljempänä käyttöoikeusdirektiivi.

Rataverkkolakia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan mainittujen direktiivien säännöksiä. Tarkoituksena on ottaa käyttöön EU:n jäsenvaltiot ja Euroopan talousalueeseen kuuluvat valtiot kattava rautatieyrityksen toimilupajärjestelmä, muuttaa säännöksiä rataverkon käyttöoikeudesta ja liikenteen aloitta-

misesta sekä lisätä Ratahallintokeskuksen tehtäviä.

2. Nykytila

2.1. Rautatieliikenteen harjoittaminen ja radanpito Suomessa

Valtionrautatiet yhtiöitettiin 1 päivänä heinäkuuta 1995 Valtionrautateiden muuttamisesta osakeyhtiöksi annetulla lailla (20/1995). Rataverkkolaissa on säädetty, että Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulla osakeyhtiöllä on oikeus käyttää rataverkkoa kotimaiseen ja kansainväliseen liikenteeseen ilman erillistä toimilupaa. Yhtiö maksaa rataverkon käytöstä ratamaksua, jonka suuruus vuonna 1997 on 300 miljoonaa markkaa.

VR-Yhtymä Oy:n kannattavuus on yritysmuodossa ollessaan pysynyt hyvänä. Kannattavuuteen ovat vaikuttaneet toimintojen rationalisointi, henkilökunnan vähentäminen ja viime vuosina tavaraliikenteen määrän kasvu. Tavaraliikenteessä markkinaosuus on tällä hetkellä noin 26 prosenttia ja henkilöliikenteessä noin 5—6 prosenttia. Tavaraliikenteen markkinaosuus on selvästi suurempi kuin Euroopassa keskimäärin. Henkilöliikenteen markkinaosuus on suunnilleen sama kuin Euroopassa.

Ratahallintokeskus toimii radanpitäjänä ja radanpidon omaisuuden haltijana sekä huolehtii liikenneturvallisuudesta ja radanpitoon liittyvistä viranomais tehtävistä.

2.2. Kansainvälinen kehitys

EU:n puitteissa rautatieliikenteen kehittäminen on perustunut rautateiden kehittämisdirektiiviin. Sen keskeisiä periaatteita ovat rautatieyritysten hallinnollisen ja taloudellisen riippumattomuuden lisääminen, talouden parantaminen, kuljetustoiminnan ja radanpidon eriyttäminen ja jäsenmaiden rataverkkojen avaaminen kansainväliselle kilpailulle.

Rautateiden kehittämisdirektiivin mukautamistoimenpiteet ovat vielä monessa jäsenvaltiossa kesken.

Toimilupa- ja käyttöoikeusdirektiivit tulivat voimaan 27 päivänä kesäkuuta 1995. Kansallisen lainsäädännön mukauttamistoimenpiteet tulee tehdä 1 päivään heinäkuuta 1997 mennessä.

Komissio on tehnyt ehdotuksen rautateiden kehittämisdirektiivin muuttamiseksi (COM (95) 337 final). Ehdotus koskee muun muassa kilpailun osittaista vapauttamista, mutta ehdotuksen käsittely ei ole edennyt toimieliemässä monen jäsenvaltion vastustuksen vuoksi.

Komissio julkaisi 31 päivänä heinäkuuta 1996 Valkoisen kirjan, joka sisältää toimenpideohjelman rautatieliikenteen elvyttämiseksi. Valkoinen kirja on ollut kaksi kertaa liikenneministerineuvoston suuntaa antavassa keskustelussa. Valkoinen kirja on toimitettu eduskunnan suurelle valiokunnalle valtiopäiväjärjestyksen 54 e §:n mukaisena selvityksienä. Suuri valiokunta on käsitellyt sitä 27 päivänä marraskuuta 1996 ja päättänyt saattaa liikennevaliokunnan lausunnon 15/1996 vp. valtioneuvoston tietoon.

2.3. Nykytilan arviointi

Valtionrautateiden yhtiöittämisen ja rataverkkolain säätämisen yhteydessä Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustettu osakeyhtiö oikeutettiin liikennöimään valtion rataverkolla ilman erillistä toimilupaa. Tätä pidettiin siinä vaiheessa tarkoituksenmukaisimpana menettelynä, koska rataverkkoa käytti ainoastaan yksi liikennöitsijä ja koska yhteisöläinsäädäntöä asiasta vasta valmisteltiin.

Käyttöoikeusdirektiivin mukaisesti tarkoituksena on selkiyttää kansallisessa lainsäädännössä termit toimilupa ja käyttöoikeus. Toimilupa olisi asianomaisen ministeriön hallinnollinen päätös, joka olisi edellytyksenä rautatieliikenteen harjoittamiselle. Rataverkon käyttöoikeudesta ei ole nykyisin olemassa kirjallisia sopimuksia Ratahallintokeskuksen ja osakeyhtiön välillä. Osakeyhtiö jatkoi liikennöintiä yhtiöittämisen ja Ratahallintokeskuksen perustamisen jälkeen liikelaitosvaiheessa omaksutun käytännön mukaisesti. Rataverkon käyttöoikeuden myöntäisi Ratahallintokeskus sen jälkeen, kun rautatieyhtiö on sopinut tämän kanssa hallinnollisista, taloudellisista ja teknisistä järjestelyistä. Tarkoituksena olisi, että mainituista järjestelyistä sovittaisiin vastedes pääsääntöisesti kirjallisesti. Vasta saatuaan sekä toimiluvan että käyttöoikeuden rautatieyhtiö voisi aloittaa liikennöinnin.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Rautatieyrityksen toimilupa

Esityksen keskeisenä tavoitteena on mukauttaa kansallinen lainsäädäntö toimilupaja käyttöoikeusdirektiivin keskeisiin säännöksiin.

Toimilupadirektiivin mukaan rautatieyrityksellä tulee olla rautatieyrityksen sijoittautumisvaltion viranomaisten myöntämä toimilupa.

Rautatieyrityksenä pidettäisiin yhtiötä tai muuta yhteisöä, joka päätoimenaan tarjoaa rautateiden kuljetuspalveluja. Lisäksi edellytettäisiin, että rautatieyrityksellä olisi hallinnassaan kuljetuksiin tarvittava vetovoima.

Toimiluvalla tarkoitettaisiin lupaa, joka oikeuttaa yhtiön tai muun yhteisön toimimaan rautatieyrityksenä. Toimilupa on voimassa koko EU:n alueella. Toimilupa sinänsä ei oikeuta liikennöimään rataverkolla.

Nykyisessä rataverkkolaissa säädetään, että Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulla osakeyhtiöllä on oikeus liikennöidä rataverkolla ilman erillistä toimilupaa. Lakiehdotuksessa muutettaisiin käytäntöä siten, että jatkossa myös tältä osakeyhtiöltä edellytettäisiin toimilupaa. Toimiluvan nojalla osakeyhtiö voisi harjoittaa rautatieliikennettä EU:n alueella. Vastaavasti EU:n jäsenvaltiossa toimiluvan saanut rautatieyritys voisi harjoittaa rautatieliikennettä toimiluvan perusteella Suomessa.

Toimiluvan myöntäisi valtioneuvoston ohjesäännössä mainittu toimivaltainen ministeriö silloin, kun hakijayrityksen kotipaikka ja pääasiallinen liikepaikka olisivat Suomessa. Toimivaltainen ministeriö olisi nykyisen valtioneuvoston ohjesäännön (1522/1995) mukaan liikenneministeriö. Toimiluvan saamisen edellytykset olisivat samat kuin voimassa olevassa rataverkkolaissa. Toimilupa olisi myönnettävä, jos sen saamisen edellytykset täyttyisivät.

tateiden kehittämisdirektiivin mukaan.

Rataverkon käyttöoikeutta ei edelleenkään tarvittaisi radanpitoon liittyviin töihin tarvittavien koneiden käyttöä varten. Ratatyöko-
neiden käyttö ja liikkuminen ratatyömailla, niiden siirtoajot työkohteisiin ja erilaiset kunnossapidon työt kuten mittaussvaunulla tai kiskohiomakoneella ajaminen olisivat jatkossakin radanpidon tarpeista johtuvaa liikkumista, joka ei edellyttäisi erillistä toimilupaa eikä päätöstä rataverkon käyttöoikeudesta. Tällainen käyttö tapahtuisi kuitenkin rautatieliikenteen turvallisuutta koskevien säännösten mukaisesti ja vain hyväksytyä kalustoa käyttäen.

Rataverkon avaamista kilpailulle nykyistä laajemmin ei esityksessä ehdotettaisi. Valtioneuvoston periaatepäätöksessä Valtionrautateiden yhtiöittämisestä 21 päivänä huhtikuuta 1994 todetaan, että rataverkkoa ei avata eri operaattoreiden kilpailulle ennen 31 päivää joulukuuta 1998. Lisäksi kilpailun avaamista koskevan direktiiviehdotuksen käsittely on kesken EU:n toimielimissä. Hallitus pitää tarpeellisena seurata kilpailun avautumista muissa Euroopan valtioissa sekä selvittää ja valmistella kilpailun mahdollista avaamista Suomessa.

Kotimaiseen rautatieliikenteeseen rataverkon käyttöoikeus voitaisiin myöntää vain Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulle osakeyhtiölle.

EU:n jäsenvaltioiden tai Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden väliseen kansainväliseen rautatieliikenteeseen voitaisiin edelleen myöntää rataverkon käyttöoikeus Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulle osakeyhtiölle taikka rautatieyrityksen kansainväliselle ryhmittymälle tai kansainvälisiä yhdistettyjä kuljetuksia hoitavalle rautatieyritykselle.

Ratahallintokeskus myöntäisi rataverkon käyttöoikeuden ja antaisi luvan liikenteen aloittamiseen rautatieyrityksen sovitua Ratahallintokeskuksen kanssa tarvittavista hallinnollisista, taloudellisista ja teknisistä järjestelyistä.

3.3. Ratahallintokeskuksen tehtävät

Ratahallintokeskuksen tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi rataverkon käyttöoikeuteen liittyvistä asioista huolehtiminen ja tarvittavien menettelytapaohjeiden antaminen niistä. Käyttöoikeusdirektiivin säännösten mukai-

3.2. Rataverkon käyttöoikeus

Rataverkon käyttöoikeuden edellytyksenä olisi, että rautatieyritykselle on myönnetty EU:n jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa toimilupa. Rataverkon käyttöoikeuden laajuus määräytyisi rataverkkolaissa edelleen yhteisön rau-

sesti kansainväliset rautatiekuljetukset edellyttävät radanpitäjien välistä yhteistyötä käyttöoikeuteen ja liikenteen aloittamiseen liittyvissä asioissa kuten ratamaksua, reittien jakamista ja junaturvallisuutta koskevissa kysymyksissä. Tästä vastaisi Suomessa Ratahallintokeskus.

Ratahallintokeskus on vaarallisten aineiden kuljetuksista annettuun lakiin (719/1994) vuonna 1996 tehdyllä muutoksella nimetty vaarallisten aineiden kuljetuksia valvovaksi viranomaiseksi. Tarkoituksena on sisällyttää vastaava säännös rataverkkolakiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 a §. *Rautatieyrittäjä*. Rataverkkolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 a §.

Toimilupadirektiivissä on muun muassa rautatieyrittäjän määrittelmä. Koska mainittua käsitettä on pidettävä lain soveltamisen kannalta tärkeänä, on katsottu aiheelliseksi ottaa sen määrittelmä selkeyden vuoksi myös rataverkkolakiin.

Pykälässä määriteltäisiin rautatieyrittäjä. Rautatieyrittäjän tulisi olla oikeudelliselta luonteeltaan yhtiö tai yhteisö. Kysymykseen voisivat tulla esimerkiksi henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö sekä muuna yhteisönä lähinnä osuuskunta.

Pykälässä edellytettäisiin, että yhtiö tai muu yhteisö tarjoaisi päätoimenaan rautateiden kuljetuspalveluja. Päätoimisuudella tarkoitettaisiin sitä, että yhtiön tai yhteisön liiketoiminnasta rautatiekuljetustoiminta muodostaisi selvästi suurimman liiketoiminnallisen kokonaisuuden. Yhtiöllä tai muulla yhteisöllä voisi kuitenkin olla muuta, rautatiekuljetustoimintaa tukevaa toimintaa.

Lisäksi edellytettäisiin, että rautatieyrittäjällä olisi hallinnassaan kuljetuksiin tarvittava vetovoima. Hallinnalla tarkoitettaisiin omistusta tai siihen rinnastettavaa oikeutta, kuten pitkäaikaista vuokrausta tai leasingjärjestelyä. Pelkkää vetovoiman tilapäistä lainaamista ei pidettäisi riittävänä.

Vetovoimalla puolestaan tarkoitettaisiin sähkö-, diesel- tai muuta energiaa käyttävää veturia tai junaa.

Toimiluvalla tarkoitettaisiin lupaa, joka oikeuttaa yhtiön tai muun yhteisön toimimaan

4. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia, organisaatio- ja henkilötaloudellisia eikä ympäristötaloudellisia vaikutuksia.

5. Asian valmistelu

Ehdotus on valmisteltu liikenneministeriössä virkatyönä yhteistyössä Ratahallintokeskuksen ja VR-Yhtymä Oy:n kanssa.

rautatieyrittäjän. Toimiluvan saaminen ei sinällään oikeuttaisi vielä käyttämään rataverkkoa eikä aloittamaan liikennöintiä, vaan sillä tunnustettaisiin yhtiön tai muun yhteisön oikeus toimia rautatieyrittäjänä.

3 §. *Rataverkon käyttöoikeus*. Pykälän 1 momentissa todetaan, että rataverkon käyttöoikeuden voisi saada rautatieyrittäjä, jolle on EU:n jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa myönnetty toimilupa.

Pykälän 2 momentin mukaan kotimaiseen rautatieliikenteeseen voitaisiin myöntää rataverkon käyttöoikeus vain Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulle osakeyhtiölle.

Pykälän 3 momentin mukaan EU:n jäsenvaltioihin tai Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden väliseen kansainväliseen rautatieliikenteeseen voitaisiin myöntää rataverkon käyttöoikeus Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulle osakeyhtiölle taikka rautatieyrittäjien kansainväliselle ryhmittymälle tai kansainvälisiä yhdistettyjä kuljetuksia hoitavalle rautatieyrittäjälle. Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustettu osakeyhtiö voisi saada rataverkon käyttöoikeuden erikseen kotimaan ja kansainväliseen liikenteeseen. Kansainvälinen rautatieyrittäjien ryhmittymä tai kansainvälisiä yhdistettyjä kuljetuksia hoitava rautatieyrittäjä voisi saada rataverkon käyttöoikeuden ainoastaan kansainvälistä liikennettä varten. Tältä osin säännös olisi samansisältöinen kuin voimassa olevan rataverkkolain vastaava säännös ja se vastaa rautateiden kehittämisdirektiivin 10 artiklan sisältöä.

7 §. *Toimiluvan saamisen edellytykset ja toimiluvan peruuttaminen.* Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan asianomainen ministeriö myöntäisi 2 a §:ssä tarkoitetun toimiluvan silloin, kun hakijayrityksen kotipaikka ja pääasiallinen liikepaikka olisivat Suomessa. Kotipaikalla ja pääasiallisella liikepaikalla tarkoitettaisiin tässä yhteydessä sitä, että hakijayritys harjoittaisi rautatieliikennekuljetuksia Suomessa kiinteästä toimipisteestä.

8 §. *Rataverkon käyttöoikeuden myöntäminen ja liikenteen aloittaminen.* Pykälän sanamuotoa ehdotetaan selvennettäväksi. Muutoksilla ei olisi vaikutusta asiasisältöön. Pykälän mukaan Ratahallintokeskus myöntäisi rataverkon käyttöoikeuden ja antaisi luvan liikenteen aloittamiseen rautatieyrityksen soveltua Ratahallintokeskuksen kanssa pääsääntöisesti kirjallisesti tarvittavista hallinnollisista, taloudellisista ja teknisistä järjestelyistä.

Hallinnollinen sopimus voi koskea liikenteen aloittamista, keskeytyksiä liikenteessä, liikenteen lopettamista ja vastaavia seikkoja. Taloudellinen sopimus voi koskea ratamakua ja sen suorittamista, ostettavia palveluja ja alueiden vuokrausta. Tekniset sopimukset koskevat käytettävää kalustoa, ilmoitus- ja kuulutusjärjestelmiä, sivu- ja huoltoraiteiden käyttöä sekä muita vastaavia asioita.

Tarkoituksena on, että lainmuutoksen ja Ratahallintokeskuksen antamien ohjeiden myötä käyttöoikeudesta sovittaisiin entistä tarkemmin. Samalla vahvistettaisiin Ratahallintokeskuksen asemaa radanpitäjänä ja viranomaistehtävien hoitajana.

10 §. *Ratahallintokeskus ja sen tehtävät.* Pykälän 3 momentin uuden 3 a kohdan mukaan Ratahallintokeskuksen tehtäviin lisättäisiin rataverkon käyttöoikeuteen liittyvistä asioista huolehtiminen ja tarvittavien menettelyohjeiden antaminen niistä. Ratahallintokeskus toimisi vastuuviranomaisena käyttöoikeuteen liittyvissä asioissa kuten käyttöoikeutta koskevan hakemuksen ratkaisijana ja käyttöoikeuteen liittyvässä kansainvälisessä

yhteistyössä. Ratahallintokeskus julkaisisi menettelytapaohteet. Ohjeet noudattaisivat käyttöoikeusdirektiivin säännöksiä.

Samassa yhteydessä lisättäisiin uudessa 7 a kohdassa Ratahallintokeskuksen tehtäväksi toimia vaarallisten aineiden kuljetuksista annetussa laissa tarkoitettuna vaarallisten aineiden kuljetuksia valvovana viranomaisena. Kyseisen lain muutoksella Ratahallintokeskus on nimetty vaarallisten aineiden kuljetuksia valvovaksi viranomaiseksi, joten sillä on käytössään valvontaviranomaiselle kuuluvat oikeudet, kuten tiedonsaanti-, tarkastus- ja tutkimusoikeus. Tämän tehtävän kirjaaminen rataverkkolakiin Ratahallintokeskuksen tehtäväksi olisi luonteeltaan tekninen ja selkeyttävä.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1997, jolloin kansallisen lainsäädännön tulee olla mukautettu direktiivien säännöksiin.

Siirtymäsäännöksen mukaan Valtionrautateiden toiminnan jatkamista varten perustetulla osakeyhtiöllä olisi oikeus liikennöidä ilman toimilupaa ja 8 §:ssä tarkoitettua käyttöoikeutta enintään yhden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta. Säännös vastaa asiasisällöltään toimilupadirektiivin 14 artiklaa. Menettelyllä on tarkoitus antaa Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulle osakeyhtiölle riittävä aika toimilupahakemuksen laatimiseen ilman liikennöintikatkoja ja toisaalta varata toimilupaviranomaiselle aikaa päätöksentekoon. Lisäksi näin mahdollistetaan Ratahallintokeskukselle riittävä aika valmistella käyttöoikeuteen liittyviä menettelytapaohteita. Toimilupa voitaisiin myöntää ennen vuoden määräajan kulumista loppuun.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

valtion rataverkosta, radanpidosta ja rataverkon käytöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion rataverkosta, radanpidosta ja rataverkon käytöstä 5 päivänä tammikuuta 1995 annetun lain (21/1995) 3 §, 7 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta ja 8 § sekä *lisätään* lakiin uusi 2 a § ja 10 §:n 3 momenttiin uusi 3 a ja 7 a kohta seuraavasti:

2 a §

Rautatieyrittäjä

Rautatieyrittäjällä tarkoitetaan tässä laissa yhtiötä tai muuta yhteisöä, joka päätoimeen tarjoo rautateiden kuljetuspalveluja ja jolla on hallinnassaan kuljetuksiin tarvittava vetovoima sekä lupa toiminnan harjoittamiseen (toimilupa).

3 §

Rataverkon käyttöoikeus

Rataverkon käyttöoikeuden voi saada rautatieyrittäjä, jolle on myönnetty toimilupa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Kotimaiseen rautatieliikenteeseen voidaan myöntää rataverkon käyttöoikeus vain Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulle osakeyhtiölle.

Euroopan unionin jäsenvaltioiden väliseen tai Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden väliseen kansainväliseen rautatieliikenteeseen voidaan myöntää rataverkon käyttöoikeus Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulle osakeyhtiölle taikka rautatieyrittäjien kansainväliselle ryhmittymälle tai kansainvälisiä yhdistettyjä kuljetuksia hoitavalle rautatieyrittäjälle.

7 §

Toimiluvan saamisen edellytykset ja toimiluvan peruuttaminen

Asianomainen ministeriö myöntää 2 a §:ssä tarkoitetun toimiluvan, kun:

1) hakijayrityksen kotipaikka ja pääasiallinen liikepaikka ovat Suomessa;

8 §

Rataverkon käyttöoikeuden myöntäminen ja liikenteen aloittaminen

Ratahallintokeskus myöntää rataverkon käyttöoikeuden ja antaa luvan liikenteen aloittamiseen rautatieyrittäjän sovittua Ratahallintokeskuksen kanssa tarvittavista hallinnollisista, taloudellisista ja teknisistä järjestelyistä.

10 §

Ratahallintokeskus ja sen tehtävät

Ratahallintokeskuksen tehtävänä on:

3 a) huolehtia rataverkon käyttöoikeuteen liittyvistä asioista ja antaa niistä tarvittavat menettelytapaohjeet;

7 a) toimia vaarallisten aineiden kuljetuksista annetussa laissa (719/1994) tarkoitettuna vaarallisten aineiden kuljetuksia valvovana viranomaisena;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulla osakeyhtiöllä on rataverkon

käyttöoikeus ilman 2 a §:n mukaista toimi- tarkoitettua käyttöoikeutta enintään yhden
lupaa ja ilman erikseen myönnettyä 8 §:ssä vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

Helsingissä 21 päivänä maaliskuuta 1997

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Liikenneministeri *Tuula Linnainmaa*

Laki

valtion rataverkosta, radanpidosta ja rataverkon käytöstä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion rataverkosta, radanpidosta ja rataverkon käytöstä 5 päivänä tammikuuta 1995 annetun lain (21/1995) 3 §, 7 §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta ja 8 § sekä *lisätään* lakiin uusi 2 a § ja 10 §:n 3 momenttiin uusi 3 a ja 7 a kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 a §

Rautatieyritys

Rautatieyrittäjä on tässä laissa yhtiötä tai muuta yhteisöä, joka päätoimenaan tarjoaa rautateiden kuljetuspalveluja ja jolla on hallinnassaan kuljetuksiin tarvittava vetovoima sekä lupa toiminnan harjoittamiseen (toimilupa).

3 §

Rataverkon käyttöoikeus

Kotimaisessa ja kansainvälisessä rautatieliikenteessä on Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulla osakeyhtiöllä rataverkon käyttöoikeus ilman erillistä toimilupaa.

Rataverkon käyttöön oikeuttavan toimiluvan voi saada kansainväliseen rautatieliikenteeseen rautatieyritysten kansainvälinen ryhmittyminen tai kansainvälisiä yhdistettyjä kuljetuksia hoitava rautatieyritys.

3 §

Rataverkon käyttöoikeus

Rataverkon käyttöoikeuden voi saada rautatieyritys, jolle on myönnetty toimilupa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Kotimaiseen rautatieliikenteeseen voidaan myöntää rataverkon käyttöoikeus vain Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulle osakeyhtiölle.

Euroopan unionin jäsenvaltioiden väliseen tai Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden väliseen kansainväliseen rautatieliikenteeseen voidaan myöntää rataverkon käyttöoikeus Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulle osakeyhtiölle taikka rautatieyritysten kansainväliselle ryhmitymälle tai kansainvälisiä yhdistettyjä kuljetuksia hoitavalle rautatieyrittäjälle.

7 §

Toimiluvan saamisen edellytykset ja toimiluvan peruuttaminen

Liikenneministeriö myöntää 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun toimiluvan, kun:

1) toimiluvan kohteena on Euroopan uni-

7 §

Toimiluvan saamisen edellytykset ja toimiluvan peruuttaminen

Asianomainen ministeriö myöntää 2 a §:ssä tarkoitetun toimiluvan, kun:

1) hakijayrityksen kotipaikka ja pääasial-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

onin alueella tai Euroopan talousalueella hoidettava kansainvälinen henkilö- tai tavaraliikenne tai yhdistettyjen kuljetusten hoitaminen;

linen liikepaikka ovat Suomessa;

8 §

Liikenteen aloittaminen

Rautatieyrittäjien on sovittava ennen liikenteen aloittamista Ratahallintokeskuksen kanssa tarvittavista hallinnollisista, taloudellisista ja teknisistä järjestelyistä.

8 §

Rataverkon käyttöoikeuden myöntäminen ja liikenteen aloittaminen

Ratahallintokeskus myöntää rataverkon käyttöoikeuden ja antaa luvan liikenteen aloittamiseen rautatieyrittäjien sovittua Ratahallintokeskuksen kanssa tarvittavista hallinnollisista, taloudellisista ja teknisistä järjestelyistä.

10 §

Ratahallintokeskus ja sen tehtävät

Ratahallintokeskuksen tehtävänä on:

3 a) huolehtia rataverkon käyttöoikeuteen liittyvistä asioista ja antaa niistä tarvittavat menettelytapaohjeet;

7 a) toimia vaarallisten aineiden kuljetuksista annetussa laissa (719/1994) tarkoitettuna vaarallisten aineiden kuljetuksia valvovana viranomaisena;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Valtionrautateiden toimintaa jatkamaan perustetulla osakeyhtiöllä on rataverkon käyttöoikeus ilman 2 a §:n mukaista toimilupaa ja ilman erikseen myönnettyä 8 §:ssä tarkoitettua käyttöoikeutta enintään yhden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta.

